

Zagreb, 30. rujna 2016.

Priopćenje o nastavku primjene stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala za Republiku Hrvatsku za četvrto tromjesečje 2017.

Hrvatska narodna banka u skladu s člankom 123. Zakona o kreditnim institucijama ("Narodne novine", br. 159/2013., 19/2015. i 102/2015.) objavljuje da će se Odluka o stopi protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala ("Narodne novine", br. 9/2015.), kojom je određena stopa protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala od 0%, primjenjivati i u četvrtom tromjesečju 2017.

Odlukom o stopi protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala ("Narodne novine", br. 9/2015.) omogućena je upotreba instrumenta kojim se može djelovati u slučaju potrebe za obuzdavanjem prekomjernoga kreditnog rasta, a riječ je o varijabilnom zahtjevu za kapital koji ovisi o cikličkoj komponenti relativnog jaza zaduženosti privatnog sektora (omjeru kredita odobrenih stanovništvu i poduzećima i agregatnog dohotka)¹. S obzirom na slabu kreditnu aktivnost navedenom je Odlukom određena stopa protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala od 0% s datumom primjene od 1. siječnja 2016. Na temelju recentne analitičke ocjene evolucije sistemskih rizika cikličke prirode HNB objavljuje da zadržava istu visinu stope od 0%, koja će se primjenjivati u četvrtom tromjesečju 2017., odnosno od 1. listopada 2017. U skladu s člancima 119., 123. i 380. Zakona o kreditnim institucijama objavljuju se relevantne informacije:

Nastavak rasta ukupne gospodarske aktivnosti sredinom 2016. godine uglavnom se oslanja na tekuće dohotke privatnog sektora, čija je realna dinamika podržana oporavkom zapošljavanja i plaća te inozemne potražnje. Osim toga, primjetljivo je daljnje razduživanje poduzeća prema stranim kreditorima, nastavak otpisa nenaplativih potraživanja kao dijela procesa čišćenja bilanca banaka te utjecaj drugih mjera koje ublažavaju sistemske rizike neodrživosti duga. Proces konverzije kredita u švicarskim francima kao i aprecijacija domaće valute djelovali su u recentnom razdoblju na nominalno razduživanje kućanstava nakon razmjerno slabih promjena zaduženosti ovog sektora tijekom prethodnih godina. Oporavak poslovne aktivnosti i posljedično pozitivnih rezultata nefinancijskih poduzeća, uz intenziviranje restrukturiranja bilanca privatnog sektora, podržao je porast indeksa ekonomskog raspoloženja. S obzirom na to da se istodobno, u prethodnom razdoblju ublaženi, kreditni standardi banaka uglavnom nisu mijenjali, mogu se uočiti potencijalni signali oporavka kreditne aktivnosti, ali ih se ne može interpretirati u smislu neodrživoga kreditnog rasta i prekomjerne razine nominalnog duga, tj. potencijalnoga cikličkog pritiska koji bi zahtijevao korektivne akcije regulatora u (varijabilnim) kapitalnim zaštitama. U drugom tromjesečju ukupan relativni dug kućanstava i poduzeća, promatran s aspekta standardiziranog i specifičnog pokazatelja zaduženosti za potrebe izračuna referentnog pokazatelja visine zaštitnog sloja, spustio se tako na najniže razine u posljednjih osam godina. Standardizirani omjer kredita i BDP-a u drugom tromjesečju 2016. iznosio je 91,6%, dok je jaz zaduženosti izračunat na temelju toga standardiziranog omjera bio još uvijek negativan (-20,6%). Referentni pokazatelj potrebne visine zaštitnog sloja procijenjen za drugo tromjesečje 2016. godine tako

¹ Detaljnija metodološka objašnjenja vidi u Okviru 4. Financijski ciklus i kalibracija protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala, Financijska stabilnost br. 13, srpanj 2014.

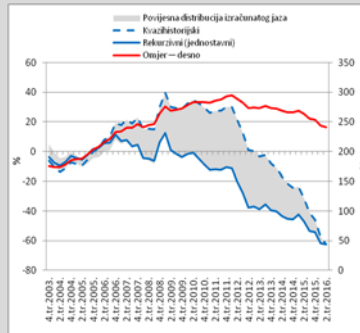
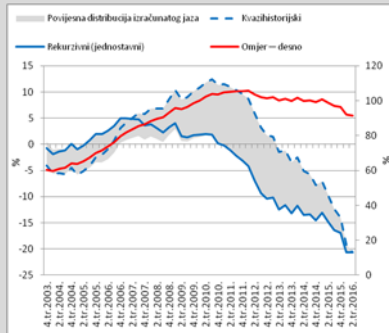
iznosi 0%. To potvrđuju i specifični pokazatelji relativne zaduženosti (zasnovani na užoj definiciji kredita, koja obuhvaća samo potraživanja domaćih kreditnih institucija, stavljenih u odnos prema tromjesečnom, sezonski prilagođenom, BDP-u), slike 1. i 2.

Slika 1. Pokazatelji relativne zaduženosti (omjer kredita i bruto domaćeg proizvoda) i kratkoročni jaz (relativno odstupanje omjera od njegova dugoročnog trenda)^a

Slika 2. Referentni pokazatelj visine zaštitnog sloja

1.a Standardizirani pokazatelj

1.b Specifični pokazatelj

^a Izračuni svih relevantnih omjera i kratkoročnog jaza napravljeni su na uzorku od 2000. godine. Kvazihistorijski jaz izračunava se na cijelom uzorku, a rekurzivni jaz na desnoj strani pomičnom uzorku (raspoloživih podataka u svakom tromjesečju), pri čemu su posljednja opažanja uvijek ista za oba pokazatelja jaza. Povijesne serije referentnih pokazatelja visine zaštitnog sloja prikazane su kao funkcija kratkoročnog (rekurzivnog) jaza.

Izvori: DZS (izvorne serije nominalnog BDP-a, sezonski prilagođene u HNB-u); HNB (tablice D1, D5 i H15 za vremenske serije kredita); vremenske serije podložne su revidiranju i dostupne na internetskim stranicama HNB-a.

HNB će u skladu sa svojom makrobonitetnom politikom, a slijedeći i preporuke ESRB-a², redovito pratiti razvoj mogućih neravnotežnih odnosa u financiranju potreba privatnog sektora te na tromjesečnoj razini objavljivati referentne pokazatelje, odnosno stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala. U tome će se oslanjati i na sve druge relevantne informacije i indikatore koji bi upućivali na rizike prekomjernoga kreditiranja kao što su kretanje cijena na pojedinim tržištima, manjak na tekućem računu platne bilance, dinamika plasmana i monetarnih agregata i drugo, što je dostupno na mrežnim stranicama: <http://www.hnb.hr/analize-i-publikacije/redovne-publikacije/bilten>.

² To se prije svega odnosi na Preporuke Europskog odbora za sistemske rizike od 18. lipnja 2014. o smjernicama za utvrđivanje stopa protucikličkoga zaštitnog sloja (ESRB/2014/1), *Recommendation of the European Systemic Risk Board of 4 April 2013 on intermediate objectives and instruments of macro-prudential policy* (ESRB/2013/1) – trenutačno dostupno samo na engleskom jeziku i *Recommendation of the European Systemic Risk Board of 21 September 2011 on lending in foreign currencies* (ESRB/2011/1) – trenutačno dostupno samo na engleskom jeziku.